

старосвятогорско пѣние, било на новото, тогасъ скоро изобретено, (1800), било на смѣтане (четиритѣ действия), било да имъ се прегледа краснописанието (тогавашното), и това траеше до обѣдъ, като почнѣше отъ изтичането на слънцето, когато вече се надпреварваха да дохождатъ ученицитѣ подъ опредѣленъ отъ вчера надзирателъ и да чакатъ съ страхъ и почитание учителя си, който дохождаше, изчиташе опредѣлената молитва и наченаваше се да се изпитватъ. Щомъ додѣше обѣдъ и се дадѣше за това знакъ отъ учителя, всичкитѣ, уморени отъ четене и седене на едно мѣсто, радостни ставаха и, като се наредѣха и които си носѣха обѣдъ и които не, и като се изчетѣше обѣдната молитва, едни си отиваха да ядатъ у тѣхъ, а другитѣ, като си вземѣха отпреде си наредения обѣдъ, насѣдваха въ срѣдата на едно мѣсто, дето мирно и тихо се наядваха пакъ съ надзирателъ, ставаха, изчитаха си изискуемата молитва подиръ обѣдването и се чакаха да се събератъ всички и тогава да си полегнатъ, до колкото трае и учителевия сънь, когато ставаха всички и пакъ си учеха новия урокъ, и тѣй два пѣти се ала хсваха (т. е. вземаха два пѣти на день урокъ), дору додѣше вечерното време за разпуцане. И тѣй се вижда, че не бѣше възможно на съвѣстнитѣ учители да свършатъ работата въ по-малко отъ 8 часа, при които можемъ да присъединимъ и маянието вечеръ, да се разпитатъ и накаратъ всичкитѣ, които сж безчинствували, или преди обѣдъ, или на обѣдъ, и чакъ тогава ги разпуцаха! Не бѣше позволено и по пѣтя да безчинствуватъ, защото ги записваше опредѣлениятъ надзирателъ и се наказваха за това, както и родителитѣ имъ заявяваха за домашното имъ поведение“.

При тия условия, въ това келийно училище Сава Доброплодни добилъ първоначалното си образование. Независимо отъ това, той ималъ природно интелигентенъ и строго мораленъ по християнски образецъ баща. Майка му сжщо се отличавала съ смиреномѣдрие. Бащата Х. Илия отъ ранни години отишелъ въ Св. Гора съ брата си попъ Никифора. Тамъ „тѣ сж били получили образованието си въ българскитѣ и грѣцки манастири, дето се е преподавало греческия езикъ, а въ Зографския и Хилендарския и пр. — славянския както и черковното старо и ново пѣние.“ Въ Сливенъ всѣка недѣля и празникъ, следъ Евангелието, бащата на Сава Доброплодни държалъ сказки, които самъ приготвявалъ или вземалъ отъ пролозитѣ. Билъ е като проповѣдникъ, настойникъ и възпитателъ на цѣлия градъ и сж го почитали и уважавали не само всички граждани, но